

Крем'янецьке староство: люстрація 1616 року

Наведено дані люстрації Крем'янецького староства 1616 р. Серед них – кількість домів на вулицях Крем'янця, належні до староства села. Показано наявні на той час одиниці землекористування, його особливості й відповідне оподаткування. Представлено урожайність і прибутковість фільварків. Звернено увагу на труднощі з переведенням сум, що подані в литовських грошових одиницях (у яких було встановлено податки) на суми в польських грошових одиницях (у яких ці податки переважно сплачувались і здійснювався облік).

Ключові слова: Крем'янецьке староство, люстрація, податок, фільварок, грошова одиниця.

Постановка наукової проблеми та її значення. Питання статистичних даних з історії українських земель XVI–XVII ст. залишаються актуальними. Затребуваною є не лише інформація з точки зору історичної топографії населених пунктів. Вимагають упорядкування і детального аналізу насамперед економічні складники люстрацій. Тому публікація матеріалів люстрації Крем'янецького староства першої чверті XVII ст. сприятиме ґрунтовнішому вивченню історії Південної Волині.

Аналіз останніх публікацій із цієї проблеми. Тему люстрацій королівщин українських земель висвітлено в науково-довідковій праці Р. Майбороди [5], де вказано на архівосховище, у якому зберігається оригінал тексту люстраційної акції 1616–1617 рр., – Центральний державний історичний архів України, м. Київ [5, с. 70]. Упродовж цих років люструванню (ревізійному опису. – В. Б.) підлягали Белзьке, Волинське і Руське воєводства. Повних копій оригіналу не виявлено. Існує засвідчений витяг 1786 р. щодо волинського міста Крем'янця [8].

Дослідження Крем'янецької волості міститься і в статті В. Собчука «Крем'янецька волость у XVI столітті: територія і поселення» [6]. Інвентар Крем'янецького староства 1548 р. опубліковано В. Атаманенком. У статтях «Системний підхід у вивченні волинських латифундій XVI – першої половини XVII ст.» [2], «Населення м. Кременця II пол. XVI – I пол. XVIII ст. за джерелами описово-статистичного характеру» [1] вказано джерела щодо історії цього староства. Увага авторів, які займаються окресленою проблематикою, більше приділяється другій половині XVI ст. [3]. В. Кравченку належить ґрунтовне видання ревізії «українних» замків 1545 р. з археографічною передмовою та інформативно вичерпним науково-довідковим апаратом [4].

Суми податкових стягнень нараховувалися в різних грошових одиницях (у тому числі – різних монетних системах: польській, литовській), стягувалися податки подібним чином. Але в дослідженнях майже не знаходимо згадок про пенязі (литовські денарії), лише «гроші» (наприклад, у працях Й. Юркевича [9], О. Яблоновського [12] та інших). Тому важливим є акцентування уваги на цьому історичному явищі, тісно пов'язаному з нумізматику.

Метою розвідки є публікація тексту люстрації Крем'янецького староства 1616 р. з виокремленням проблемних моментів як самого тексту, так і соціально-економічних відносин на Волині в першій чверті XVII ст. **Завдання** полягає в зосередженні уваги на складних місцях податково-господарських відносин зазначеного періоду.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. *Крем'янецьке староство* [7]. У держанні його милості князя Криштофа Збараського, конюшого коронного (також – старости віслицького), котрий був крем'янецьким старостою у 1608–1627 рр. [10, с. 63].

Місто Крем'янець. Домів в Ринку номерів 27, під котрими прентів садибних (під житлами) 69, 5 (1 прент \approx 20 м²). Плата з кожного пренту за давньою уставою («Уставою на волоки» 1557 р.) по 7, 5 пенязя литовського, що становить 2 злотих і 5 грошів польських.

[У документі після трьох вертикальних ліній справа наведено суми, підраховуючи польськими монетами – в злотах, грошах, денаріях; для перерахунку з литовських на польські монети використовувалися такі співвідношення: 1 польський гріш коштував 8 литовських пенязів (денаріїв), 1 литовський гріш – 10 литовських пенязів (денаріїв), 1 польський гріш – 18 польських денаріїв, 1 литовський гріш – 22,5 польського денарія, 1 пенязь (литовський денарій) – 2,25 денарія (польського); суму в 2 злотах і 5 грошів перераховано з суми в приблизно 521,25 пенязя [Тут і далі в квадратних дужках – коментарі наші – В. Б.].

Окрім тих плаців плебанських і пушкарські вільні. У вулиці Горишній домів 51, під котрими прентів садибних 82. У вулиці Середній домів 59 (прентів $\approx 110,75$). У вулиці Жидівській домів 71 (прентів 140,5), окрім 4 плаців: костельного, церковного, попівського, пушкарського і п'ятого – шпитального, від чиншу вільних. У вулиці Воскресенській домів 39 (прентів 81,75). У вулиці Зільвівській домів 55 (прентів 114,75). У вулиці Средней / Середній домів 54 (прентів 86,5). У вулиці Великій Вишневецькій домів 81 (прентів 111). З тильної сторони костелу – вулиця, в котрій домів 13 (прентів 23). Сума всіх прентів 750,25, з кожного плата по 5 пенязів литовських, підраховуючи в польських монетах: 15 злотах 19 грошів [перерахунок наближений до точного]. На передмісті Сапоновському і Вишневецькому прентів садибних 411, з кожного плата по 5 пенязів литовських, відповідно 8 злотах 16 грошів польських [перерахунок приблизний]. Городів на вулиці Воскресенській прентів 13,5, плата 4 гроші польських [приблизно]. Городів парканових і передміських 2729, плата з кожного пренту по 2,5 пенязя литовського, відповідно 28 злотах 13 грошів [перерахунок приблизний].

За потоком садибних прентів 309, із кожного плата по 5 пенязів литовських; 6 злотах 13 грошів, підраховуючи польськими монетами [приблизно]. Городів за потоком 671, плата з кожного по 2,5 пенязя, польськими 6 злотах 29 грошів 9 денаріїв [приблизно]. Волок чиншових «горних» під «високим» 56, сплачуючи з кожної, згідно із давньою уставою по 30 грошів литовських (як із «подлого» ґрунту), польськими монетами 70 злотах [точно]. Окремо волок 11: на костел 3, на церкви руські 5, на шпиталі 3 вільних. Моргів 2 на церкву вільних. В Застінку моргів 11 прентів 15, плата з кожного по 1 грошу литовському, на польські 14 грошів 9 денаріїв [приблизно]. В околиці («обрабе») Лозовецький волок чиншових 29, з кожної по 30 грошів литовських – на польські 36 злотах 7 грошів 9 денаріїв [точно]. Окрема волока одна на вїтївство – вільна. В околиці Грушвицькій волок чиншових 18, з кожної по 30 грошів литовських, польськими 22 злотах 15 грошів [точно]. Волок сіножатних за валом 12, з кожної по 12 грошів литовських, польськими – 6 злотах [точно]. Волок сіножатних біля лоз Яблуневих 28, із кожної по 12 грошів литовських, польськими 14 злотах [точно]. Окремих волок замкових 4, боярська 1. В околиці Зеблязькій волок чиншових 12, з кожної по 12 грошів литовських, польськими 6 злотах [точно]. Застінок на церкву Воскресіння, в котрому 27 моргів вільних. Сума доходів з міста Крем'янца 223 злотах, 16 грошів, 9 денаріїв польськими.

Села Крем'янецького староства.

Село Цеценівці. В тому селі волок чиншових 20, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 33 злотах 10 грошів [точно]. Волок 6 на фільварк, на бояри 4. Волок дібровних 4, моргів 5, з волоки по 40 грошів литовських, з моргу по 13 пенязів [у третій частині] пенязя, польськими 6 злотах 28 грошів 1 денарій [за волоки 3600 денаріїв польських; якщо сума в польських одиницях правильна, залишається 145 денаріїв за морги, відповідно сума стягнення за 1 морг $13 - \frac{1}{9}$, або $12 + \frac{1}{1,25}$ пенязів литовських]. Волок дібровних на сінокіс 19, із кожної по 12 грошів литовських, польськими 9 злотах 15 грошів [точно]. Став в тому селі: спускається раз на три роки, сума оподаткування спуску – 250 злотах польських, відповідно за рік стягається 83 злотах, 10 грошів. Млин у тому селі при оренді крем'янецькій. Сума з того села 133 злотах 3 гроші 1 денарій.

Село Нижня Вілія з фільварком. У тому селі волок 39, плата з кожної по 40 грошів литовських, по одній гусці, по дві курки – польськими 70 злотах 6 грошів. Волока одна на вїтївство – вільна. Застінок, у котрому волока одна, плата – 40 грошів литовських, польськими 1 злотий 20 грошів [точно]. Волок під сінокіс 21, плата з кожної по 12 грошів литовських, польськими 10 злотах 15 грошів [точно]. Ставок при селі спускається раз на три роки, сума оподаткування спуску – 300 злотах польських, відповідно за рік стягається 100 злотах. Млин при оренді крем'янецькій. Сума з того села 182 злотах

Історичні студії

11 грошів. Вказано урожайність фільварку – таксу і ціну подано в польських монетах (табл. 1). Сума за урожай того фільварку 861 злотий 26 грошів 9 денаріїв.

Село Верхня Вілія. В тому селі волок 55, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 91 злотий 20 грошів. Застінок, у котрому моргів 20, із кожного плата по 13 пенязів і по третині пенязя [ймовірно, має бути 13,4 пенязя], польськими 1 злотий 3 гроші 9 денаріїв. Волок під сінокіс 28, моргів 30, плата з волюки по 12 грошів, із моргу по 4 пенязі, польськими 7 злотих 22 гроші. [Очевидно, помилка: переведення з польських монет показує невідповідність, імовірна кількість волюк 14, моргів 44; але це тільки припущення]. Сума з того села 100 злотих 15 грошів 2,5 денарія.

Село Шпиколоси з фільварком. У тому селі волок 44, з кожної плата по 40 грошів литовських, польськими 72 злотих 25 грошів [така сума відповідає 43,7 волюки]. Волюка одна на вїтївство вільна. В Застінку моргів 20, прентів 10, плата з кожного моргу по 13 пенязів і «пул третя» пенязя, польськими 1 злотий, 4 гроші [з пренту стягується по 0,4 пенязя, тож польським монетам відповідає такса в 13,4 пенязя з моргу]. В Застінку другому моргів 16, плата з кожного по 13 пенязів і по третині пенязя, польськими 26 грошів 9 денаріїв [такій польській сумі відповідає 13,25 пенязя]. В Застінку третьому моргів 5, плата з кожного по 13 пенязів і по третині пенязя, польськими 8 грошів 9 денаріїв [такій польській сумі відповідає 13,6 пенязя]. Волок сіножатних 25, з кожної по 12 грошів литовських, польськими 12 злотих 15 грошів [точно]. Волок менших сіножатних 15, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 25 злотих [точно]. Сума з села 112 злотих 19 грошів. Урожайність фільварку (таблиця 2). Сума з фільварку 795 злотих 24 грошів [очевидна помилка: має бути 695 злотих 24 гроші; можливо, помилка механічна].

Село Колошова. В ньому волок чиншових 22, з кожної плата чиншу по 40 грошів литовських, польськими 36 злотих 20 грошів [точно]. У Застінку волок 7. Волок сіножатних 9, моргів 30, із кожної волюки по 12 грошів литовських, з моргу по 13 пенязів «у пол третя» пенязя, польськими 5 злотих [невідповідність: у перерахунку з польських монет на литовські стягнення з моргу має складати 4 пенязі]. Сума з того села – 41 злотий 20 грошів.

Село Дворець. У тому селі волок чиншових 23, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 38 злотих 10 грошів [точно]. Окремо волок 4 боярських, вільних. В околиці дібровній волок 21, з них придатних до косіння 7, моргів 6, плата з кожної волюки по 12 грошів литовських, польськими 3 злотих 15 грошів 9 денаріїв [виходить, що з цих моргів стягається по $\frac{2}{3}$ пенязя]. Волок «подлих», з котрих нічого не сплачується: волок 13, моргів 24. Сума з того села 41 злотий 25 грошів 9 денаріїв.

Село Дунайв. У тому селі волок чиншових 20, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 33 злотих 10 грошів [точно]. Окремо 2 волюки на «служок», вільних. У Застінку моргів 20, плата з кожного по 1 грошу литовському, польськими 25 грошів [точно]. Знову моргів 20, плата з кожного по 10 пенязів литовських, польськими 25 грошів [точно]. Сіножаті – волок 3, моргів 20, плата з кожної по 12 грошів литовських, польськими 1 злотий 25 грошів [точна відповідність при сумі стягнення за морг – 4 пенязі]. Став при селі спускається раз на три роки, сума оподаткування спуску – 300 злотих польських, відповідно за рік стягається 100 злотих. Млин і корчма – в оренді крем'янецькій. Сума з того села 136 злотих 26 грошів.

Село Пляшівка з фільварком. У селі волок 59, плата з кожної по 30 грошів литовських, польськими 73 злотих 22 гроші 9 денаріїв [точно]. Окрема волюка одна – вільна, на вїта. В Застінку волюка одна, з котрої плата 30 грошів литовських, польськими 1 злотий 7 грошів 9 денаріїв [точно]. Сіножаті волок 2, моргів 15, плата з кожної по 24 гроші, з моргу по 8 пенязів литовських, польськими 2 злотих 15 грошів [точно]. Сума з того села 77 злотих 15 грошів. Урожай фільварку (таблиця 3). Сума з того фільварку 356 злотих 20 грошів [помилка: у таблиці вартість вівса має складати 83 злотих 6 грошів, але і при врахуванні цього сума з фільварку має становити 358 злотих 26 грошів].

Село Сапоново. В тому селі волок чиншових 43 ґрунту «подлого», плата з кожної по 30 грошів литовських, польськими 53 злотих 22 гроші 9 денаріїв [точно]. Волок вільних: 6 на «служок», сьома на вїта, восьма на церкву. Сіножаті волок 3, моргів 20, плата з кожної волюки 24 гроші, з моргу по 8 пенязів, польськими 3 злотих 20 грошів [точно]. Волок болотних 4, моргів 22, з котрих нічого не сплачується. Сіножаті над річкою моргів 4, плата з кожного по 8 пенязів литовських, польськими 4

гроші [точно]. Млин на річці Ікві в оренді крем'янецькій. Сума з того села 57 злотих 16 грошів 9 денаріїв.

Села Підлісці та Млинівці. В тих селах волок чиншових 49 ґрунту «подлого», плата з кожної волоки по 30 грошів литовських, польськими 61 злотий 7 грошів 9 денаріїв [точно]. У Застінку волока 1, моргів 15, плата з неї 30 грошів литовських, із моргів по 10 пенязів, польськими 1 злотий 26 грошів [польськими монетами не враховано 4,5 денарія]. В Ясманках трьох моргів 42, плата з кожного по 1 грошу литовському, польськими 1 злотий 22 гроші 9 денаріїв [точно]. В Ясманках двох моргів 15, плата з них по 8 пенязів литовських, польськими 15 грошів [точно]. Сіножаті волок «годних» на косіння 4, моргів 2, прентів 15, плата з кожної волоки по 24 гроші, з моргу по 8 пенязів, польськими 4 злотих 2 гроші 9 денаріїв [переведення з польських монет показує відповідність при стягненні з пренту $\frac{1}{3,75}$ пенязя]. Млин на річці Ікві з корчмою – в оренді крем'янецькій. Сума з того села 69 злотих 13 грошів, 9 денаріїв.

Село Жолоби. В тому селі волок чиншових 20 ґрунту середнього, плата з кожної по 40 грошів литовських, польськими 33 злотих 10 грошів [точно]. Волок окремих на «служок» дві, на війта – третя. В Застінку волока одна, моргів 5, плата разом 35 грошів, польськими 1 злотий 13 грошів 13,5 денарія [точно]. Із другого Застінку, в котрому волок 2, плата 80 грошів литовських, польськими 3 злотих 10 грошів [точно]. У третьому Застінку – боярському – волока одна, моргів вільних 5. В околиці сіножатній волок 6, моргів 1, із кожної волоки плата 12 грошів литовських, польськими 3 злотих 9 денаріїв [переведення з польських монет показує відповідність при стягненні з моргу 4 пенязів].

Садів при селі прентів 919,5 – плата з кожного пренту по «пул третя» пенязя литовського, польськими 9 злотих 17 грошів 2 денарії [не враховано 4,1875 денарія]. Сума з того села 50 злотих 21 гріш 6,5 денарія.

З корчми міської (крем'янецької) горілчаної, з корчем у селах із млинами всіма того староства – 2500 злотих польських.

Сума всіх прибутків староства Крем'янецького 5742 злотих 3 гроші 1 денарій. На бурграбія і на трьох урядників виділяється 64 злотих. Сума стягнення зі староства Крем'янецького 5678 злотих 3 гроші 1 денарій. [Люстрація Крем'янецького староства містить інформацію і про села, «у держанні його милості князя Криштофа Збараського, котрі за особливим правом держить»].

Село Вороновці, Осники, Оловинці. В тих селах димів було 80, служб 29, 5 – порахувавши дими зі службами – 29,5 служб, з кожної служби по копі литовській, польськими 73 злотих 22 гроші 9 денаріїв [точно]. Жита з кожної служби по півбочки, кладучи півбочок 4 в мірці, що становить мірок 7, ? [375; у тексті проблема з дробом], мірка по 70 грошів польських. [Як і в кожному пункті, з правого боку аркуша, наведено відповідність вищезазначеної суми: 17 злотих 5 грошів 9 денаріїв – майже точно, якщо враховувати $7 + \frac{1}{2,75}$ мірки]. Вівса по півбочки, півбочок у мірці по 4, всього 7, ? [375] мірок, мірка по 48 грошів польських, і відповідність: 11 злотих 24 гроші [точно]. Ставок у Вороновцях спускається раз на три роки, сума оподаткування спуску – 150 злотих польських, відповідно за рік стягається 50 злотих. Млин на тому ставку, з котрого разом із корчмою дається 100 злотих польських. Сума з того села 252 злотих 22 гроші. Однак ці села за перших державців панів Яловицьких, котрі їх у дідицтві [спадковій власності] впродовж немалої кількості років тримали, спустошені. На що його милість князь учинив протестацію й атестацію коморника королівської милості, котрий ті села в посесію подавав. А потім татарами, перший раз 16 вересня 1616 р., другий 6 лютого 1617 р. забрані [піддані] й спустошені. Зараз із них жодного пожитку немає, і тому кварта платити його милість не повинен, аж поки не будуть знову підданими осаджені.

Війтівство Крем'янецьке. Пан Микола Мисловський, війт крем'янецький, показав привілей його милості короля теперішнього – даний у Варшаві 14 березня 1615 р., котрим йому його милість король цесію з права свого на війтівство Крем'янецьке [через] [Олександра з Jwanic] з Новосілками дав. Шацуючи його [даруючи йому, дозволяючи] до живота при тому війтівстві в суму 500 злотих польських йому і нащадкам його. До названого війтівства, згідно з даним 13 травня 1568 р. в Гродні привілею короля Сигізмунда Августа, належать присуди. А також 4 волоки (з них 2 орні, 2 сіножатні), з фільварком За потоком, із горобом при місті, з будинком у місті, від усіляких податків вільним, із лазнею, помірним, двома ятками і крамницею, вільними.

Історичні студії

Село Рудка. Посесори того села, пани Реміян і Олександр Либішовські, за консенсом [погодженням] його милості короля теперішнього і за наданням із права свого доживотного пана Яна Либішовського і Маруші Тимінської, родичів своїх. Волок у тому селі 6, на котрих підданих осілих 12, плата чиншу з кожної волоки по 40 грошів литовських, польськими 10 злотих [точно]. Вівса по мірці, міри кременецької, мірок 6, мірка по 48 грошів [польських], відповідно – 9 злотих 18 грошів польських. Каплунів із волоки по два, всього 12; каплун по 2, 5 гроша [польського] – 1 злотий. Робити повинні по два дні на тиждень. Огородників 6, платить кожен чиншу по 6 грошів [польських] – 1 злотий 6 грошів. Корчма, до котрої дворові пиво дають. Ставок і млинок при селі, на потреби фільварку. Урожай фільварку (таблиця 4). Сума доходів із того села з урожаєм 155 злотих, 4 гроші.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Незважаючи на деякі проблемні місця документа, текст його був майже повністю відтворений сучасною мовою. Квадратними дужками акцентовано увагу на місцях додаткової роботи з текстом. Окремі з них потребують подальших уточнень. Це стосується, насамперед, розуміння слів і цифр, пов'язаних із вираженням грошових сум у пенязях. Помилки в підрахунках можна пояснити складністю їх проведення. У документі часто використовуються дроби, інколи також з помилками, але це вказує на особливості тогочасних підрахунків.

Наявність невідповідностей ужитих слів цифрам дозволяє припустити, що текст люстрації було переписано із втраченого оригіналу або ж він писався з пошкоджених чорнових варіантів.

Якщо наведене припущення не знайде жодних інших підтверджень, перед нами залишається проблема грошових розрахунків другої половини XVI – першої чверті XVII ст. У законодавстві було визначено, що литовські поборці мають вибирати податок на однакову лічбу – польську, як у Польському королівстві, так і на теренах Великого князівства Литовського [11, с. 105]. Відповідно до розглянутого документа бачимо, що польська лічба використовувалася для ведення єдиного рахунку начислених грошей по всій Речі Посполитій. При оподаткуванні продовжували керуватися «Уставою на волоки» 1557 р. Окремі податкові ставки зроблено поза її точними нормами (переважно у пенязях). Відкритим залишається питання монетних одиниць сплачуваного податку.

Подальших досліджень вимагають способи й еквіваленти податкових нарахувань, перерахунків. Висвітлення цих моментів дозволить більш повно характеризувати роботу щодо збору податків, а також прослідкувати готовність їх сплачувати.

Таблиця 1

Урожай фільварку села Нижня Вілія

Виросло (Crescentia), коп	Обмолочено (Tritro)	Насіння (Semo)	Для життя (Victus)	Решта (Rsta)	Такса (Taxa)	Ціна решти згідно з таксою, зл., або зл., гр., ден.
Жита 700	175	35	12	128	0, 70, 0	298, 20, 0
Пшениці 300	$37 \frac{1}{2}$	$7 \frac{1}{2}$	4	26	4	104
Ячменю 150	$37 \frac{1}{2}$	$7 \frac{1}{2}$	4	26	2	52
Вівса 400	200	40	12	148	1, 18, 0	236, 24, 0
Татарки 250	50	10	4	36	1, 10, 0	48
Проса 150	$18 \frac{3}{4}$	$3 \frac{1}{2}$	1	$14 \frac{3}{4}$	2, 10, 0	34, 12, 9
Гороху возів 60	30	6	2	22	4	88

Таблиця 2

Урожай шпиколоського фільварку

Виросло (Crescentia), коп	Обмолочено (Tritro)	Насіння (Semo)	Для життя (Victus)	Решта (Rsta)	Такса (Таха),	Ціна решти згідно з таксою, зл., або зл., гр., ден.
Жита 600	150	30	10	110	0, 70, 0	256, 20, 0
Пшениці 150	$18 \frac{3}{4}$	$3 \frac{1}{2}$	2	$13 \frac{1}{4}$	4	53
Вівса 400	200	40	12	148	1, 18,0	236,24,0
Татарки 300	60	10	4	46	1, 10, 0	61, 10, 0
Гороху возів 60	30	6	2	22	4	88

Таблиця 3

Урожай пляшівського фільварку

Виросло (Crescentia), коп	Обмолочено (Tritro)	Насіння (Semo)	Для життя (Victus)	Решта (Rsta)	Такса (Таха),	Ціна решти згідно з таксою, зл., або зл., гр., ден.
Жита 300	75	15	8	52	2, 10, 0	121, 10, 0
Пшениці 150	$18 \frac{3}{4}$	$3 \frac{1}{2}$	2	$13 \frac{1}{4}$	4	53
Вівса 300	75	15	8	52	1, 18, 0	93
Татарки 300	60	10	4	46	1, 10, 0	61, 10, 0
Гороху возів 30	15	3	2	10	4	40

Таблиця 4

Урожай фільварку села Рудка

Виросло (Crescentia), коп	Обмолочено (Tritro)	Насіння (Semo)	Для життя (Victus)	Решта (Rsta)	Такса (Таха),	Ціна решти згідно з таксою, зл., або зл., гр., ден.
Жита 150	$37 \frac{1}{2}$	$7 \frac{1}{2}$	10	20	0, 70, 0	46, 20, 0
Пшениці 40	5	1	2	2	4	8
Ячменю 30	$7 \frac{1}{2}$	$1 \frac{1}{2}$	2	4	2	8
Вівса 200	50	10	12	28	1, 18, 0	44, 24, 0
Татарки 90	$22 \frac{1}{2}$	$4 \frac{1}{2}$	10	8	1, 10, 0	10, 20, 0

Гороху, коп	40	4	1	1	2	4	8
Сіна, стирт по 12 возів	4			1	3	6 гр. за віз	7, 6, 0

Джерела та література

1. Атаманенко В. Населення м. Кременця II пол. XVI – I пол. XVIII ст. за джерелами описово-статистичного характеру / В. Атаманенко [Електронний ресурс] // http://istvolyn.info/index.php?option=com_content&view=article&id=1342:vviii&catid=15
2. Атаманенко В. Системний підхід у вивченні волинських латифундій XVI – першої половини XVII ст. / В. Атаманенко [Електронний ресурс] // http://istvolyn.info/index.php?option=com_content&view=article&id=262%3Aхvixvii-&catid=17&Itemid=25
3. Безейко А. Соціально-економічний розвиток міста Кременця у XVI столітті / А. Безейко [Електронний ресурс] // http://eprints.oa.edu.ua/2042/1/bezeiko_2013_Vyp_3.pdf
4. Литовська метрика. Книга 561. Ревізії українських замків 1545 року / ред. П. С. Сохань, підготував В. Кравченко. – К., 2005. – 598 с.
5. Люстрації королівщин українських земель XVI–XVIII ст. Матеріали до реєстру рукописних та друкованих текстів / уклала Р. Майборода. – К. : Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 1999. – 312 с.
6. Собчук В. Д. Крем'янецька волость у XVI столітті: територія і поселення / В. Д. Собчук // Зап. НТШ. – Львів, 1996. – Т. 231: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С. 380–399.
7. Центральний державний історичний архів України, м. Київ (ЦДІАК України) ф. 1: Скарб коронний, спр. 5, арк. 258–267 зв.
8. IP НБУВ, ф. 61, спр. 847, арк. 1–6 зв.
9. Jurkiewicz J. Powinności włościan w dobrach prywatnych w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI – XVII wieku. – Poznań : UAM, 1991. – 457 s.
10. Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy. – Т. III. Ziemie Ruskie. Zeszyt 5. Urzędnicy wołyńscy XIV–XVIII wieku. – Kórnik : Biblioteka kórnicka, 2007. – 189 s.
11. Volumina legum. Przedruk zbioru praw staraniem XX. Pijarów w Warszawie od r. 1732 do r. 1773. – Petersburg, 1859. – Т. 2. – 482, XIV s.
12. Źródła dziejowe. Т. V. Lustracye królewsczyzn ziem Ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII w. / Wyd. A. Jabłonowski. – Warszawa, 1877. – 228 s.

Баран В. Кременецкое староство: люстрация 1616 года. Приведены данные люстрации Кременецкого староства в 1616 г. Среди них – количество домов на улицах Кременца, относящихся к староству села. Показано имеющиеся на то время единицы землепользования, его особенности и соответствующее налогообложение. Представлены урожайность и прибыльность фольварков. Обращено внимание на трудности с переводом сумм, поданных в литовских денежных единицах (в которых были установлены налоги) на суммы в польских денежных единицах (в которых эти налоги преимущественно платились и осуществлялся учет).

Ключевые слова: Кременецкое староство, люстрация, налог, фольварок, денежная единица.

Baran V. Kremianets' Starostwo Lustration of 1616. In the article cite facts lustration Kremianets' starostwo in 1616. Among them – quantity houses Kremianets' streets. Available in that time element land tenure his special feature and suitable equipment. Present yield and intake of folwarks. Pay attention to the difficulty with sum transfer, given in Lithuania money element (in that money was gave imposition) in sum Poland money element (in polish money element this imposition mainly pay and implement registration).

Key words: Kremianets' starostwo, lustration, imposition, folwark, money element.